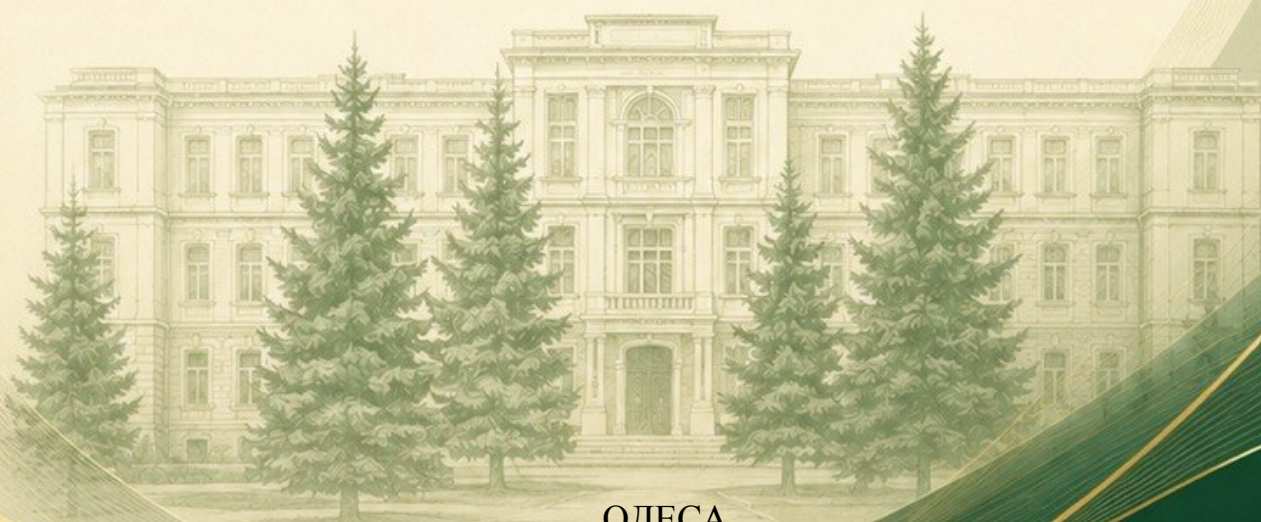

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціальної сфери

«ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ, МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ»

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ КОНФЕРЕНЦІЇ
У МЕЖАХ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПІДВИЩЕННЯ
КВАЛІФІКАЦІЇ (СТАЖУВАННЯ)
6 червня 2026 року*

ОДЕСА

DOI: <https://doi.org/10.24195/Zbarska2026>

УДК: 378:159.955:376.37

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Койчева Тетяна Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, в.о. першого проректора з навчальної та науково-педагогічної роботи.

Листопад Олексій Анатолійович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної педагогіки.

Музиченко Ганна В'ячеславівна – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського.

Соколова Ганна Борисівна – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, директор Навчально-наукового інституту фізичної культури, спорту та спеціальної освіти.

Черненко Наталія Миколаївна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №15 від 25 червня 2026 р.)*

Рецензенти:

Форостян Ольга Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти.

Литовченко Світлана Віталіївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу освіти дітей з порушеннями сенсорного розвитку, Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України.

«Трансформація освітнього процесу в закладах вищої освіти: інноваційні підходи, методи та технології навчання»: збірник матеріалів конференції у межах всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації (стажування). Одеса : Університет Ушинського, 2026. 167 с.

До збірника увійшли матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції, присвячені актуальним питанням трансформації освітнього процесу в закладах вищої освіти, впровадженню інноваційних підходів, методів і технологій навчання, а також сучасним практикам у спеціальній освіті, логопедії та інклюзивному навчанні.

У представлених матеріалах науковці висвітлюють теоретичні й практичні аспекти модернізації освітнього середовища, розглядають ефективні форми організації навчання у ЗВО, аналізують можливості застосування інноваційних педагогічних технологій та окреслюють сучасні підходи до роботи в умовах спеціальної й інклюзивної освіти.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

3 [mdpi.com] "Overcoming Challenges and Promoting Positive Education in Inclusive Schools: A Multi-Country Study" (<https://www.mdpi.com/2227-7102/14/11/1169>)

КУЛІНКА Юлія Сергіївна

ІЗОТЕРАПІЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ПРАКТИКА У МАЙБУТНІХ ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛІВ-ЛОГОПЕДІВ

Сучасні тенденції розвитку спеціальної освіти та інклюзивного навчання в Україні актуалізують пошук ефективних практик психолого-педагогічної підтримки дітей з особливими освітніми потребами. У центрі уваги фахівців дедалі частіше перебувають технології, спрямовані не лише на корекцію порушень розвитку, а й на забезпечення емоційного благополуччя, соціальної адаптації та гармонійного особистісного становлення дитини. Однією з таких практик є арттерапія, що успішно інтегрується у діяльність педагогів спеціальної освіти, логопедів, асистентів учителя та інших фахівців інклюзивного середовища.

Особливе місце серед арттерапевтичних методів посідає *ізо́терапія* – використання засобів образотворчого мистецтва з корекційною, розвивальною та терапевтичною метою. Через малювання, ліплення, аплікацію, колажування та інші види художньої діяльності дитина отримує можливість виражати власні переживання, емоції та потреби, що особливо важливо для дітей із мовленнєвими порушеннями, розладами аутистичного спектра, інтелектуальними та іншими особливостями розвитку. Ізотерапія сприяє розвитку комунікативних умінь, дрібної моторики, емоційного інтелекту, пізнавальної активності та навичок соціальної взаємодії.

У сучасній практиці спеціальної освіти ізотерапія розглядається як ефективний інструмент комплексного супроводу дитини з особливим освітніми потребами. Водночас її результативність значною мірою залежить від професійної готовності фахівця до використання арттерапевтичних технологій. Саме тому підготовка майбутніх вчителів-логопедів має передбачати ознайомлення з можливостями ізотерапії та формування практичних умінь її застосування в корекційно-розвивальній роботі.

Одним із перспективних напрямів такої підготовки є впровадження вибіркового освітнього компонента «Ізотерапія в психолого-педагогічній роботі з дітьми з особливими освітніми потребами». Метою курсу є формування у здобувачів освіти знань про терапевтичний потенціал образотворчої діяльності, оволодіння сучасними техніками ізотерапії та розвиток професійних

компетентностей щодо їх використання в умовах спеціальної та інклюзивної освіти.

Запропонований вибірковий курс з ізотерапії реалізує цілісний підхід до підготовки майбутніх вчителів-логопедів та фахівців інклюзивного навчання до використання засобів образотворчого мистецтва в корекційно-розвивальній роботі з дітьми з особливими освітніми потребами. Структура курсу побудована за принципом послідовного переходу від засвоєння теоретичних засад арттерапії до практичного опанування сучасних ізотерапевтичних технологій, що відповідає вимогам компетентнісного підходу в підготовці майбутніх педагогів.

Теоретичний зміст курсу спрямований на ознайомлення здобувачів освіти з можливостями ізотерапії у розвитку мовлення, емоційно-вольової сфери та комунікативних навичок дітей з ООП, особливостями організації арттерапевтичної взаємодії та створення сприятливого терапевтичного середовища. Важливе місце відведено питанням партнерської взаємодії з родиною дитини, залученню батьків до спільної творчої діяльності та використанню сімейних артпрактик як засобу підтримки розвитку дитини.

Практична складова курсу охоплює різноманітні техніки ізотерапії, серед яких акварельний живопис, колажування, граттаж, монотипія, воскографія, мандалотерапія, малювання пальчиковими фарбами та сипучими матеріалами. Виконання практичних завдань сприяє розвитку у майбутніх фахівців умінь добирати та адаптувати арттерапевтичні методики відповідно до індивідуальних потреб дітей, стимулювати розвиток сенсорної сфери, дрібної моторики, емоційної саморегуляції та творчого самовираження.

Самостійна робота здобувачів освіти передбачає проєктування власних корекційно-розвивальних занять, створення методичних розробок та формування портфоліо ізотерапевтичних практик. Така діяльність сприяє розвитку професійної рефлексії, творчого мислення, емпатії та здатності до прийняття педагогічно доцільних рішень у роботі з дітьми різних нозологічних груп.

Аналіз змісту курсу дає підстави стверджувати, що ізотерапія виступає не лише ефективним засобом художньо-творчого розвитку, а й важливим компонентом професійної підготовки майбутніх вчителів-логопедів. Послугуючи досягнення педагогіки, психології, логопедії та арттерапії, вона забезпечує формування готовності до використання сучасних корекційно-розвивальних технологій в умовах інклюзивного освітнього середовища.

Отже, впровадження ізотерапевтичних практик у систему професійної підготовки майбутніх педагогів сприяє розвитку гуманістичних цінностей, педагогічної толерантності, рефлексивних умінь, креативності та професійної мобільності. Опанування методів ізотерапії забезпечує підготовку конкурентоспроможних фахівців, здатних ефективно реалізовувати сучасні

підходи до навчання, розвитку та підтримки дітей з особливими освітніми потребами.

Список використаних джерел:

1. Кулінка Ю. С. Ізотерапія в психолого-педагогічній роботі з дітьми з особливими освітніми потребами: робоча програма навчальної дисципліни. Кривий Ріг : КДПУ, 2025, 17 с.

**ЛИТВИН Інна Миколаївна,
СУХОВІЄНКО Наталія Анатоліївна**

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА: ПРИНЦИПИ, ПІДТРИМКА ТА ВЗАЄМОДІЯ ФАХІВЦІВ

Сучасна освітня система України переживає глибоку якісну трансформацію, ключовим вектором якої є утвердження інклюзивного навчання як нової загальноосвітньої норми. Цей процес зумовлений як міжнародними зобов'язаннями держави – насамперед ратифікацією Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю – так і внутрішніми законодавчими реформами: Законом України «Про освіту», Законом України «Про повну загальну середню освіту» та Порядком організації інклюзивного навчання. Згідно з чинним законодавством, інклюзивне навчання – це система освітніх послуг, що забезпечує право дітей з особливими освітніми потребами здобувати освіту разом з однолітками в умовах загальноосвітнього закладу з урахуванням їхніх індивідуальних потреб та можливостей.

Водночас практика впровадження інклюзії в Україні засвідчує низку системних проблем: недостатню готовність педагогічних працівників до роботи з дітьми з ООП; дефіцит кваліфікованих корекційних фахівців у загальноосвітніх закладах; формальний підхід до розробки індивідуальних програм розвитку; відсутність злагодженої командної взаємодії між учасниками освітнього процесу. Вирішення цих проблем потребує не лише адміністративних заходів, а й глибокого теоретичного осмислення засадничих принципів інклюзії, моделей підтримки дитини з ООП та механізмів ефективної міждисциплінарної співпраці.

Принципи інклюзивної освіти – це не абстрактні декларації, а нормативні орієнтири, що визначають конкретні вимоги до організації освітнього процесу. Аналіз вітчизняної наукової літератури дозволяє виділити такі ключові принципи.

Принцип рівності та недискримінації передбачає, що кожна дитина незалежно від стану здоров'я, особливостей розвитку, соціального статусу чи будь-яких інших характеристик має рівне право на якісну освіту в

Герасимова Інна Володимирівна Нейробіологія мовлення: системна архітектура, функціональна динаміка та перспективні напрямки досліджень	114
Задоріна Ольга Володимирівна, Галущенко Вікторія Іванівна Логоритміка як інструмент соціалізації та розвитку імітаційних здібностей у дітей з розладами аутистичного спектру	117
Зарицька Валентина Василівна Психологічне консультування батьків, які виховують дітей з особливими потребами	121
Здір Дарина Русланівна, Зорочкіна Тетяна Сергіївна Використання ігрових технологій у роботі з молодшими школярами з особливими освітніми потребами	123
Кордонець Вікторія Володимирівна Формування комунікативно-мовленнєвої компетентності дітей з інтелектуальними порушеннями засобами сучасних освітніх технологій	126
Крейтор-Проценко Ірина Володимирівна Огляд літератури: сучасні виклики та практики в інклюзивній освіті	130
Кулінка Юлія Сергіївна Ізотерапія як інноваційна практика у майбутніх підготовці вчителів-логопедів	133
Литвин Інна Миколаївна, Суховієнко Наталія Анатоліївна Інклюзивна освіта: принципи, підтримка та взаємодія фахівців	135
Макоганюк Анастасія Олегівна Онтологічне моделювання та семантичний аналіз даних у системах підтримки прийняття рішень для спеціальної освіти	140
Міщенко Сергій Володимирович Інтеграція сучасних досягнень генетики людини в систему підготовки фахівців зі спеціальної освіти	143